Bohoslužby v Javorníku 15.ledna 2017

J 1,29-34

Milé sestry, milí bratři, počátek Ježíšova působení je spojen se službou Jana Křtitele. Jan se stal hlasem, který velmi naléhavě volal k obrácení a přípravě na příchod zaslíbeného Mesiáše. Některým současníkům dokonce nedala spát otázka, zda Jan sám o sobě není ten zaslíbený Mesiáš. Byl závlahou, která přišla na rozpálenou poušť. Vždyť po nějakém to století Božího ticha, zaznělo jeho jeho slovo velmi rázně ústy proroka. Nadešel nějaký výjimečný čas. To vše tedy poutalo pozornost a mysl lidu Božího a do centra této pozornosti postavilo právě Jana Křtitele.

Být v centru pozornosti je docela fajn. Je-li tedy tato pozornost spojena s úctou, s obdivem. Ve skrytu po takovém výsluní snad touží každé lidské srdce. Jan by si tedy takovou situaci mohl docela užívat. Jenže on dělá něco jiného. Sám očekává toho, o kterém stále mluví, doufá, že se s ním potká, protože právě toto je smysl jeho působení, jeho života. Přijde Mesiáš, bude zde, bude vést lid ke skutečné obnově. Slouží tedy s tím, že jednou přijde ten, kterému všechnu svou službu, své dílo, které ho tak naplňuje, předá. A ten okamžik se pomalu blíží. Skutečně přichází ten, kterého ohlašoval. A ukazuje k němu slovy, která mohou být plná tajemství a záhad. Co jimi říká o tom přicházejícím Mesiáši? Koho ohlašuje? Hle, Beránek Boží, který snímá hřích světa. Tato slova vyvolávají asociaci s prorokem Izaiášem a jeho popisem Božího služebníka vedeného jako ovce na porážku. Beránek je obětní zvíře, symbol oběti dané za život prvorozených v Izraeli, když opouštěli Egypt. Mohli bychom to také pojmout jako oběť daná za naději do budoucna. Vždyť prvorozený byl pokračovatelem rodu, nesl na sobě požehnání dalšího života. Zde také stojí za zmínku beránek daný místo Izáka, když jej měl Abraham obětovat jako znamení důvěry Bohu. Takové asociace mohou vyvstávat člověku, když slyší o Beránku Božím. Ukazuje k oběti, k vykoupení zaplaceném smrtí, očištění provedeném krví.

Beránek Boží jistě není prázdný pojem, který by Janovo okolí neznalo. Ale to spojení s Mesiášem vyvolává trochu otázky. Co má společného? Jak souvisí role Beránka s obnovou lidu, s jeho cestou k vysvobození? Dost možná, že zase tak přesnou představu nikdo neměl. Také to tak u nás někdy bývá. Máme očekávání. Určitým způsobem očekáváme různé mesiáše, vykupitele v různých oblastech našeho života. Všude tam, kde cítíme, že to není zcela v pořádku, že něco nefunguje, čekáme, že přijde ten, který učiní pořádek. Jakým to bude způsobem, možná tušíme, diskutujeme, ale přesně ani nevíme. To je věc toho, kdo přijde a role spasitele se ujme. Spíš by to ale bylo v oblasti čehosi akčního, rázného, účinného, praktického.

Učiní něco, co bude jasně ukazovat ke změně. Nebude jen mluvit, ale i jednoznačně konat, abychom tu změnu mohli pocítit, mohli vnímat a postavit na ní svůj život. Takto se dá očekávat mesiáš. Vyznání, že bude Beránkem, to nezní moc konkrétně. I když představa Beránka je samozřejmě velmi konkrétní. Ale to spojení nenabízí nic moc viditelného, co by zasáhlo do lidského života. Jakou změnu to přinese? Je to otázka, která může například souviset s tím, jak moc se změní můj život, když někomu odpustím? Zde totiž také nemusí být hned patrné, že jde o něco zásadního. Jsme příliš zaměřeni do viditelného a vnímatelného světa kolem nás. A zde se jen těžko přemýšlí v kategoriích, které nejsou tolik viditelné a vnímatelné. Tedy v kategoriích jako je například odpuštění hříchů. Nehledě k tomu, že Jan zde nemluví o hříších, ale jen hříchu. Beránek nesoucí hřích světa. To už se dostáváme do oblasti, která vyžaduje odpoutat se od toho viditelného kolem nás a soustředit se na další oblasti lidského života.

Jan mluví o Mesiáši jako beránkovi, který nese hřích světa. Vykoupení, náprava toho, co vnímáme jako pokažené kolem nás, souvisí s Beránkem, s obětí za hřích. Oběť za hřích ukazuje k lidskému životu. Hřích není něco anonymního, neosobního kolem nás, ale každého z nás se týká, v každém z nás nějakým způsobem pracuje a zasahuje do našeho života. Proto v Mesiáši, o kterém Jan mluví, ukazuje k někomu, kdo bude právě zde v překrytí hříchu ukazovat cestu vysvobození. To, že se mluví o hříchu a ne hříších, znamená, že nejde o řešení jednotlivých špatných činů, které člověk koná, ale o samotný základ lidského života, který má stále snahu odvádět tento život od Boha, vzdalovat ho jeho prameni. To tedy bude náplň působení Mesiáše, kterého Jan dává poznat v Ježíši z Nazareta. Bere na sebe tíhu, která nejvíce svírá lidský život.

O Ježíši jako Mesiáši Jan také mluví v zajímavé souvislosti. Vyznává, že vlastně nevěděl, kdo to přesně je, ale přišel křtít, aby ho poznal Izrael. Dává tak zajímavé místo křtu. Zdůrazňuje, že křtí vodou, která je symbolem rituální očisty. Ježíš bude křtít Duchem svatým. Duch svatý naplňuje člověka k novému životu. Přichází tedy s Ježíšem, s jeho dotekem, setkáním. Když ježíš vstupuje do lidského života, dává mu svého Ducha, noří do své milosti, aby člověk mohl jít za ním a následovat jej. Ale před tím je důležitá jedna věc, potřebný jeden krok. O tom právě Jan mluví. Křtí, aby Ježíše poznal Izrael. Je to logické, že než člověk Ježíše přijme, musí ho poznat. Ale jak to souvisí s tím křtem? V Janově evangeliu se moc nerozebírá, co přesně Jan dělal. Jen se mluví o ukazování ke Kristu a křtu. Z jiných evangelií ale víme, že Jan volal k pokání a křtil ty, kteří vyznávali své hříchy, činili tak pokání a obraceli se k Bohu. Toto ponoření a obmytí ve vodě tak souviselo s poznáním moci hříchu, který není překonatelný lidskou silou, rozhodnutím lidské vůle. Je překonatelný jen vyznáním před Bohem, obrácením se k němu a touhou po následování. To je důležitý předpoklad pro poznání Ježíše. V tom poznání nejde jen o seznámení se s ním jako historickou postavou. Jde o poznání Ježíše jako toho beránka, který se stává vykupitelem, který bere na sebe hřích vyznávaný obmytím, tedy křtem. Je to tedy cesta, která vede k Ježíši skrze poznání, že skutečný problém lidského života je v jeho hříchu, v odloučení od Boha a tento problém je řešitelný jen tím, když se k němu člověk vrátí, když se s ním smíří. Smíření přináší Ježíš jako Beránek nesoucí hřích vyznávaný v pokání křtu. Jan tak říká, že abys člověče poznal, kdo je to Ježíš, pohlédni sám na sebe a učiň krok, který je

vyznáním, že toužíš být očištěn od svých vin, zbaven nánosu hříchu. Přijmi tedy křest, ať smíš přijmout i Ježíšova Ducha, který se stane novou posilou na cestě tvého života.

Událost, kterou Jan popisuje jako svědectví o Ježíšově Mesiášství, nacházíme v jiných evangeliích jako součást Ježíšova křtu. Evangelista Jan se však nezmiňuje, že by Ježíš byl pokřtěn. Na druhou stranu to lze předpokládat i z tohoto svědectví. Co jiného by Ježíš u Jana dělal? Proč by přicházel? Přijetí křtu z Janových rukou je událost, kdy Ježíš na sebe bere lidský hřích. Proto Jan může o Ježíši vyznávat, že je Beránkem nesoucím hřích světa. Jak zde čteme, stále nevěděl, kdo to je, i když na něj viděl sestoupit Ducha svatého. Až hlas z nebe se stal jasným impulsem, který Janovi pomohl porozumět. Co Jan popisuje, muselo tedy být součástí nějakého širšího děje, události, kterou lze předpokládat na základě svědectví ostatních evangelistů. Ta symbolika je vcelku zřejmá. Každý, kdo přicházel ke křtu Janovu, ponořením byl očištěn od svých hříchů. Voda křtu jakoby je spláchla. Avšak hřích není odplaven jen tak do zapomenutí. Když se do těch samých vod noří Ježíš, přijímá tyto hříchy na sebe a jako jeden celek je nese na kříž. Můžeme tak znovu poznávat, že odpuštění hříchu se neděje jen tím, že zkrátka budeme dělat, že zde hřích není. Odpuštění se děje, když náš hřích na sebe bere Ježíš a jako Beránek umírá na golgotském kříži. A náš hřích na sebe bere, když mu jej sami vyznáváme.

Jan Křtitel je svědek nového života. Ukazuje k Ježíši jako tomu, kdo dává Ducha svatého, kdo doslova ponořuje lidský život do svatého Ducha. Jan sám o sobě koná službu, za kterou je vysoce hodnocen. Jednoznačně při ní vyznává, že i toto veliké dílo je jen první krok k něčemu ještě většímu. Zůstává tak v pozadí, aby pomohl to větší nalézt a přijmout. A my tím pádem můžeme vidět, jak důležitá je jeho služba svědecká. Je svědek Božího díla. Je hlas, který vede, ukazatel, který směruje. A to je úkol, který přechází z Jana i na nás. Víme, kdo Ježíš je, víme, co pro každého člověka může znamenat. A můžeme k němu odkazovat, svědčit. Důležité při tom je, aby naše svědectví neoslavovalo nás, ale toho, který nás poslal. Tedy, aby byl na našem životě vidět Ježíš, síla Boží milosti. Jistě jako lidé rádi budeme centrem pozornosti, rádi si připíšeme zásluhu na obrácené duši. Ale to nejdůležitější musí zůstávat ve skutečnosti, že nový život je až ten, který dává Ježíš. My jen k němu můžeme ukazovat, můžeme druhé přivádět. A to právě tím, když jim pomůžeme poznat, že Ježíše opravdu potřebují poznat nejen jako zajímavou postavu dějin, ale jako toho, kdo přináší vykoupení. Svět stále čeká nějakého mesiáše, vzhlíží k někomu, kdo nastolí pořádek a řád. Můžeme druhým pomoci poznat, že ten skutečný Mesiáš už zde je. Jmenuje se Ježíš a vzal na sebe to největší břemeno lidského života. To nastolení řádu a pořádku přijde, když člověk pozná, že tím největším břemenem jeho života je hřích, který i za něj Ježíš nese jako Boží Beránek na kříž.

Pane Ježíši, smíme v tobě poznávat svého Spasitele. Ty na sebe bere náš hřích a dáváš nám místo jeho moci moc svého svatého Ducha. Prosíme o to, abychom i my, tak jako Jan Křtitel, k tobě uměli ukazovat, uměli zvát, uměli tobě předávat všechnu slávu svého života.

@page { margin: 2cm } p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120% }

Amen.